

Plenum

Torsdag 4.2.2021 kl. 16.01—19.04

2.2. Muntlig fråga om EU:s återhämtningsinstrument (Sari Essayah kd)

Muntligt spörsmål MFT 2/2021 rd

Muntlig frågestund

Talman Anu Vehviläinen: Även kristdemokraterna har önskat ställa en fråga om detta samma tema. — Ledamot Essayah.

Debatt

16.13 **Sari Essayah kd:** Arvoisa rouva puhemies! Tästä EU:n elpymiskokonaisuudesta seuraa yhteinen pitkäaikainen velka, tulonsiirtoja, korkeampi jäsenmaksu Suomelle ja myöskin viimeisenä muttei suinkaan vähäisimpänä tie EU:n verotusoikeuteen. Tuo hallituksen esitys omien varojen järjestelmästä on erittäin mielenkiintoinen. Siinä nimittäin listataan komission tulevaisuudessa esittämiä ratkaisuja omien varojen järjestelmäksi, ja siellä todetaan, että kesäkuuhun 24 mennessä komissio tulee antamaan ehdotuksen, joka voi myöskin liittyä yrityssektorille suunnattavaan maksuun. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ohhoh!] Arvoisa hallitus, mikä on hallituksen kanta siihen, että yrityksiä, suomalaisia yrityksiä, ruvetaan verottamaan EU:n toimesta? Onko tämä nyt se tapa, millä suomalaisia yrityksiä, meidän kansantalouttamme elvytetään?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Tuppurainen.

16.14 **Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen** (vastauspuheen- vuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin haluaisin todeta edustaja Essayahille, että tämä ei ole yhteisvastuullista velkaa, mitä nyt olemme ottamassa, vaan tämä osuus, jonka Suomi maksaa, on tarkkarajaisesti määritelty, ja se on erittäin tärkeätä, koska Suomi nimenomaan tätä neuvotteli perustuslakivaliokunnan ja suuren valiokunnan ohjeistuksen mukaisesti. Meillä pitää olla tarkkaan määritelty, mihin me sitoudumme ja mistä Suomi vastaa, ja nyt se on tarkkaan määritelty, että me emme ole vastuussa yhteisvastuullisesti koko potista vaan vain omasta osuudestamme.

Mitä tulee näihin uusiin omiin varoihin, niin meillä ei vielä ole niistä komission esitystä. Se, missä me nyt otamme kantaa, ei vielä kata näitä esimerkiksi digiveroa tai hiiliveroa. Ne ovat näitä tulevaisuuden uusia omia varoja, ja niihin keskusteluihin meidän täytyy tulla mukaan ja esittää, mikä on Suomen kannalta se tarkoituksenmukainen tapa kerätä EU:lle uusia omia varoja. Me emme ole siirtämässä verotusoikeutta, nyt Suomen budjettiin tulevia verotuloja, Euroopan unionille, mutta eikö olisi aika mielekästä kehittää esimerkiksi sen kaltainen laajempi kansainvälinen digivero, [Puhemies koputtaa] jolla saisimme verotettua näitä valtavan suuria digijättejä?

Punkt i protokollet PR 3/2021 rd

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Essayah, lisäkysymys.

16.15 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Niin, arvoisa rouva puhemies, en kyllä nyt tuossa kuullut sitä vastausta, mikä on hallituksen kanta yrityksiin ulottuvasta EU-verosta. Mutta eikö olisi nyt kuitenkin aika myöntää se, että väline ei ole myöskään Suomen edun mukainen, kun katsotaan ihan sitä, että talusasiantuntijamme ovat todenneet, ettei se elvytä ja pelasta vieniämme, koska päinvastoin me nyt tällä järjestelmällämme elvytämme Etelä- ja Itä-Eurooppaa omalla kustannuksellamme? Eikä siinä kaikki, koska myös tämä meidän maksusuutemme kasvaa ja olemme jäämässä sen 4 miljardia tässä pakkaselle, eli voi sanoa, että on tämä melkoinen diili, johon olemme lähdössä mukaan.

Olisiko nyt aika myöntää, että tämä paketti ei ole Suomen edun mukainen eikä tämä ole ollut järkevää, että olemme lähteneet mukaan rakentamaan tällaista elpymisvälinettä, joka itse asiassa on fiskaalista elvytystä niille Etelä-Euroopan maille, joille tällä hetkellä korkotasot olisivat muuten jo liian korkeita ja jotka eivät pysty tekemään taloudessaan näitä rakenteellisia uudistuksia vaan päinvastoin, niin kuin täällä kuulemme, ovat tekemässä edelleenkin yhtä enemmän [Puhemies koputtaa] lisävelkaa vaativia [Puhemies koputtaa] poliittisia päätöksiä?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Vanhanen.

16.16 **Valtiovarainministeri Matti Vanhanen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Osaan tuosta edustaja Essayahin vastauksesta on syytä vastata sen jälkeen, kun maat ovat esittäneet omat elpymissuunnitelmansa. Se Eurooppa-neuvoston kesän päätös ja komission antamat tarkemmat ohjeet kertovat kyllä siitä, että kyllä tällä elpymispaketilla rahoitettavat kohteet ennen muuta ovat investointeja, jotka käynnistyvät, jotka muuttavat eurooppalaista tuotantorakennetta vihreämpään suuntaan digitalisuutta lisäävästi, lisäävät talouskasvun potentiaalia tulevaisuudessa. Eivät ne ole rahoja, joita käytetään veronalennuksiin tai eläkkeisiin, vaan täytyy olla suunnitelma, mihin ne rahat käytetään. Jos Viro saa unionilta paljon tässä rahaa, saattaapa muuten olla, että sieltä tulee sellaisia investointihankkeita, joissa suomalaiset yritykset toimivat rakentajina ja konetoimittajina. Voisi retorisen kysymyksen esittää: mihin se tulonsiirto siinä tapauksessa [Puhemies koputtaa] tulee? Meidän pitää tavoitella sitä, että suomalaiset yritykset [Puhemies koputtaa] saavat tästä 750 miljardin [Puhemies: Aika!] investoinneista oman osansa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Orpo.

16.17 **Petteri Orpo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On selvää, että EU:n pitää tehdä ja kannattaa tehdä yhteisiä toimia koronakriisistä selviämiseksi, mutta on myöskin aivan selvää, että me olemme olleet ja olemme hyvin kriittisiä tämän itse ratkaisun sisällön suhteen.

Mutta, arvoisa puhemies, arvostettu SDP:n kansanedustaja Tuomioja kirjoittaa, että tätä vastaavaa instrumenttia tulee käyttää ja tullaankin käyttämään myöskin tulevaisuudessa. Hallitus on yhtenä keskeisenä perusteluna tämän käyttöönotolle ja hyväksynnälle käyttänyt argumenttia, että tämä on kertaluontoinen, ja nyt haluaisin kuulla kyllä tai ei -vastauksen siihen, onko tämä kertaluontoinen vai pysyvä järjestely. Miten te näette tämän ratkaisun ja tämän välineen?

Punkt i protokollet PR 3/2021 rd

Puhemies Anu Vehviläinen: Pääministeri.

16.18 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on kertaluontoinen ja poikkeuksellinen toimi koronaviruskriisiin vastaamiseksi. Me emme tietenkään voi tulevien päättäjien osalta tulevia kriisejä nähdä tai ennustaa tai tulevien päättäjien käsiä nyt sitoa mahdollisiin muihin ratkaisuihin, joita tulevaisuudessa tullaan tekemään, mutta tämän hallituksen kanta ja sen eduskunnan mandaatin mukainen kanta on ollut se, että tämä on kertaluontoinen ja poikkeuksellinen toimi.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Mykkänen.

16.19 **Kai Mykkänen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Terveen taloudenpidon perusta on se, että jos minä voin päättää ottaa velkaa, niin minä myös vastaan sen hoitamisesta. Tässä elpymispaketissa ei nyt toki makseta Italian valtion velkoja, mutta tässä puutteellisessa muodossaan tässä on se riski, että se antaa Italiaan signaalin, että ei tarvitse hyvinä aikoinakaan hoitaa omia velkojaan pois, koska sitten pahana hetkenä muut tulevat ja elvyttävät italialaisten puolesta. [Ben Zyskowiczin välihuuto — Välihuuto perussuomalaisten ryhmästä] Toivoisin, että hallitus ryhdistäytyisi siinä suhteessa, että pohjoiseurooppalainen nuukan nelikon edustama velkavastuulinja saadaan Euroopassa palautettua.

Arvoisa pääministeri, mitä te olette valmis tekemään? Mitä te aiotte tehdä, jotta no bail-out -periaate ja jokaisen jäsenmaan vastuu omasta julkisesta taloudestaan palautetaan Euroopan unionissa voimaan? [Mika Niikko: Onko kokoomuksen takki kääntynyt?]

Puhemies Anu Vehviläinen: Pääministeri.

16.20 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tärkeää kokonaisuudessaan tämän kriisin jälkeen saada kaikkien jäsenmaiden talous vakaalle tolalle, se on aivan selvää, ja Suomi tulee edistämään sitä, että me voimme koko Euroopassa niin Suomen osalta kuin kaikkien jäsenmaiden osalta saada aikaiseksi sellaisia ratkaisuja, että tulevaisuudessa jokainen jäsenmaa on myös taloudellisesti vakaammalla pohjalla. Myös siitä näkökulmasta tämä elpymisväline, tämä elvytyskokonaisuus, on itse asiassa erittäin merkittävä ja tärkeä, koska me tiedämme myös, että jos Euroopan talous ei tästä yhdessä elvy, niin meidän on paljon vaikeampi saada kunkin jäsenmaan talous vakaammalle uralle. Eli myös tästä näkökulmasta tämä on tärkeä kokonaisuus, ja sillä on ollut myös välittömästi markkinoita vakauttava vaikutus heinäkuussa, kun tämä ratkaisu saatiin aikaiseksi. Voi olla, että tilanteemme olisi jo tällä hetkellä paljon, paljon, paljon vaikeampi ja pahempi, jos me emme olisi saaneet ratkaisua aikaiseksi. On mahdollista, että markkinareaktio olisi ollut erittäin hurja ja me olisimme tämän pandemian lisäksi aivan toisenlaisen kriisin kourissa tällä hetkellä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Tuomioja. [Perussuomalaisten ryhmästä: Hallituksen rehellisin mies!]

16.21 **Erkki Tuomioja sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä koronakriisi on kertaluonteinen kriisi. Sellaista ei ole aikaisemmin ollut, ja se on vaatinut myöskin ker-

Punkt i protokollet PR 3/2021 rd

talunteisen, ainutkertaisen ja mielestäni täysin tarpeellisen ja perustellun elvytysratkaisun unionin tasolla.

Mutta, arvoisa hallitus, tiedätkö te, että tämä jää viimeiseksi kriisiksi maailmassa? Ja olisiko niin, että jos tällaisia tulisi uudestaan, niin tarvittaisiin myöskin uusia yhteisiä toimia, joilla niihin voitaisiin vastata? Eikö silloin jokainen, joka haluaa toimia vastuullisesti, ole sitä mieltä, että pitää varautua myöskin tuleviin ja tietysti yrittää estää ennalta niitä tulevia? Ja voitaisiinko myöskin tehdä jotain sen hyväksi, että puheenvuoroja ei vääristeltäisi eikä käytettäisi väärin tarkoituksiin vaan käytäisiin asiallista keskustelua niistä kysymyksistä, jotka ovat tälle maalle ja Euroopalle tärkeitä? [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

Puhemies Anu Vehviläinen: Pääministeri.

16.22 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näin se on. Ei tämä hallitus voi luvata, ettei tule kriisejä tulevaisuudessa, etteivätkö ne kriisit ole vakavia ja etteivätkö senaikaiset päättäjät joudu niihin kriiseihin etsimään ratkaisuja. Näin se on. Tämä elpymisväline on kertaluonteinen, se on ainutlaatuinen, ja se on luotu tähän kriisiin — tähän globaaliin pandemiaan, sen aiheuttamaan taloudelliseen kurimukseen — jotta yhdessä selviämme tästä kriisistä ja yhdessä koko Euroopan unionin alueella sisämarkkinana tästä elvymme. Mutta tietenkin on niin, että emme me näe tulevaisuuteen. Emme me voi luvata, ettei tule kriisejä, emmekä me voi ottaa ja muodostaa kantoja tulevien päättäjien puolesta. Kukin päättävä, kukin hallitus, kukin eduskunta aikanaan ratkaisee omat kantansa aina senhetkisiin tilanteisiin ja senhetkisiin kriiseihin ja toivottavasti pyrkii löytämään ratkaisuja.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kurvinen.

16.23 **Antti Kurvinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! On tutkittu koronan talousvaikutuksia eri alueille, ja yksi alue, joka kaikista eniten on kärsimässä koronasta koko Euroopassa, on meidän koko läntinen Suomemme Turusta aina Ouluun asti, voi sanoa Suomen vientirannikko, missä on vahva vientiteollisuus. Se kärsii erittäin paljon taloudellisesti koronasta siksi, että tämän meidän teollisuutemme asiakkaat ovat meidän mantteellamme muissa Euroopan maissa, ja siksi tällaisessa talouskriisissä tällainen kertaluontoinen korona-elvytyspaketti on perusteltu.

Mutta, puhemies, totean, että keskustan mielestä tästä ei voi tulla pysyvä käytäntö ja me emme tule tukemaan hallituksessa jatkossa mitään tällaisia vastaavia tukipaketteja. Haluan sen tässä nyt sanoa, ettei kellekään jää epäselväksi.

Arvoisa puhemies! On myös todettava, että erittäin hyviin kohteisiin myös Suomi on saamassa erittäin merkittävän panostuksen tästä elvytyspaketista: digitalisaatioon, nopeisiin verkkoyhteyksiin, biokaasuun, osaamisen vahvistamiseen. Lisäksi tämä elvytyspaketti [Puhemies koputtaa] on kytketty maatalous- ja aluetukiin. Kysyisinkin nyt pääministeriltä, joka vastaa EU-politiikasta: minkälainen ratkaisu meille on EU:n tulevalle budjettikaudelle tulossa [Puhemies: Aika!] kokonaisuudessaan saannollamme?

Puhemies Anu Vehviläinen: Pääministeri.

Punkt i protokollet PR 3/2021 rd

16.24 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä monivuotinen rahoituskehys on iso ja merkittävä Suomenkin kannalta, ja me saimme kohtuullisen hyvän neuvotteluratkaisun. Esimerkiksi kun kehitys maataloustukien puolella on aleneva, niin me onnistuimme pitämään Suomen tukitason ennallaan ja saimme neuvoteltua merkittävän kansallisen kirjekuoren, 500 miljoonan euron kansallisen kirjekuoren, [Ben Zyskowitz: Saadaan siis omia rahoja takaisin!] jossa on sisällä niin maaseudun kehittämiseen liittyvät kysymykset ja sen lisäksi vielä Itä- ja Pohjois-Suomen harvaan asutuille alueille ensimmäistä kertaa oma sadan miljoonan euron kuorensa. Eli kyllä tämä tulos on Suomen näkökulmasta kohtuullinen, voisi jopa sanoa hyväkin, mitä tulee tähän monivuotiseen rahoituskehykseen. Ja tämä on neuvottelukokonaisuus, -ratkaisu, ei yksikään jäsenmaa yksin voi sanella lopputulosta, vaan se on aina kompromissi eri näkökulmista. Mutta mielestäni me voimme olla tähän kokonaisuuteen monivuotisen rahoituskehysten osalta tyytyväisiä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Mäkelä.

16.25 **Jani Mäkelä ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluaisin kyllä huomauttaa, että siinä, missä USA varmaankin elvyttää itseään eikä Meksikoa ja Kiina elvyttää itseään eikä Thaimaata, Suomi kuitenkin elvyttää Viroa ja Espanjaa. Asetelma on erikoinen. Hallitukselle on nyt tässä käynyt sellainen vahinko, että rahat on jaettu jo ennen kuin eduskunta on edes niitä antanut. Eduskunnassa on käsittelyssä omien varojen päätös, ja silti pääministeri on jo antanut eduskunnalle selvityksen siitä, että ympäri maakuntia jaetaan 3,2 miljardia euroa. Nyt siitä 3,2 miljardista eurosta on hävinnyt puoli miljardia, eikä kukaan tunnu tietävän, onko sekään lopullinen häviö siitä summasta. Kuitenkin eurooppaministeri Tuppuraisen mukaan tämä oli tarkoituskin ja alusta alkaen hallituksen tiedossa. Miksi pääministeri siis antoi ilmoituksen 3,2 miljardista? Kumpi ministeri on tahallaan johtanut eduskuntaa harhaan?

Puhemies Anu Vehviläinen: Pääministeri vastaa.

16.26 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On aika vakava väite sanoa, että eduskuntaa olisi johdettu harhaan. [Perussuomalaisten ryhmästä: Mutta vastataanpa kysymykseen!] Näin ei ole. Kolmasosa tästä rahoituksesta määrittyy koronakriisin aiheuttamien seurausten kautta. Kolmasosa tästä rahoituksesta muodostuu siis siitä, minkälaisia vaikutuksia koronakriisillä on ollut maiden talouteen. Perussuomalaiset vaativat tätä osuutta vieläkin korkeammaksi, jolloin meidän pudotuksemme olisi suurempi. Kokoomus taisi tämän kirjoittaa omaan vastalauseeseensa, ja ainakin edustaja Halla-aho on näin todennut julkisuudessa, että tämän osuuden olisi pitänyt olla vieläkin isompi. [Perussuomalaisten ryhmästä: Höpö höpö!] Kolmasosa rahoituksesta määrittyy siis koronan aiheuttamien taloudellisten seurausten kautta, ja tämä loppuosa määrittyy aikaisemman kehityksen kautta, mitä tulee vaikkapa työllisyyteen ja talouteen. Fakta on se, että me emme vielä tällä hetkellä tiedä, minkälainen kehitys tulee olemaan. Sen me näemme vasta jälkikäteen, eli vasta vuonna 22 voimme arvioida, mikä se Suomen kokonaissaanto tulee lopulta tästä välineestä olemaan, ja ennen sitä meillä varmasti tulee monenlaisia arvioita.

Punkt i protokollet PR 3/2021 rd

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kanerva.

16.28 **Ilkka Kanerva kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Poliitikassa on kaksi raskaan sarjan asiaa. En ole ollenkaan varma siitä, että tämä taloudellinen tarkastelukulma on se, joka antaa selkeän vastauksen. Tilanne on hyvin epävarma suunnasta jos toises-takin. Se on kai aihetta rehellisesti myöntää, mutta se toinen asia on turvallisuus. Yhdyn käsitykseen, jonka mukaan koko jäsenyyden perusta suomalaisille oli hyvin pitkälle turval-lisuudessa. Ja pyytäisin nyt arvioimaan: haluatteko te katsoa tätä yksinomaan taloudellise-na kysymyksenä, vai liittykö tähän pääministerin tai ministereiden arvion mukaan myös-kin turvallisuuspoliittisia, meidän omaan valtiolliseen asemaamme liittyviä vaikutuksia, ja miten te haluaisitte niitä luonnehtia? [Vasemmalta: Hyvä kysymys!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Tuppurainen.

16.29 **Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen** (vastauspuheen-vuoro): Kiitos, edustaja Kanerva, tämän asian tuomisesta ikään kuin laajempaan kokonai-suuteen. Minusta joskus tuntuu, kun kuuntelen perussuomalaisten puheenvuoroja, että te kuvittelette, että Suomi olisi ikään kuin irrallaan — irrallaan Euroopasta ja irrallaan koko maailmasta. [Paavo Arhinmäen välihuuto] Ja se on kyllä härhakovitelmaa, koska me olem-me poikkeuksellisen sidottuja niin eurooppalaiseen talouteen kuin myös tähän eurooppa-laiseen turvallisuuteen. Ja näen niin, että se kyky päämiehillä tehdä poikkeuksellisen vai-keassa globaalissa pandemiakriisissä yksimielinen päätös näin laajasta elvyttämisestä vah-vistaa EU:ta myös turvallisuuspoliittisena yhteisönä, koska se on se, mitä myös suurvallat arvioivat, kun ne EU:ta tarkastelevat: onko EU:lla kyky toimia yhdessä, löytyykö yksimie-lisyyttä? Ja niin se tässä tilanteessa löytyi. Ja kyllä sillä on arvo sinänsä, että EU osoittaa myös solidaarisuutta jäsenmailleen, se on kirjattu myöskin perussopimukseen. EU antaa pe-russopimuksissaan mahdollisuuden tukea jäsenmaita myös taloudellisesti, kun jäsenmaita kohtaa esimerkiksi luonnonkatastrofin kaltainen tilanne, ja sellainen tämä pandemia on, [Puhemies koputtaa] ja sitä oikeusperustaa tässä on käytetty.

Frågan slutbehandlad.